

BAĞIMLILIK PROFİL İNDEKSİ (BAPİ)

UYGULAMA REHBERİ

www.bapi.info.tr

Kültegin Ögel, Prof. Dr.
Figen Karadağ, Pof. Dr.
Cüneyt Evren, Doç. Dr.
Defne Tamar Gürol, Doç. Dr.

2012

BAĞIMLILIK PROFİL İNDEKSİ (BAPİ) UYGULAMA REHBERİ

İÇİNDEKİLER

Genel bilgiler
BAPİ temel formu
Klinik formu
Tarama formu
Ergen formu
İnternet formu
Yayınlar
Kaynaklar
Ekler

Kaynak gösterme

Ögel K, Karadağ F, Evren C, Gürol DT. Bağımlılık Profil İndeksi (BAPİ) Uygulama Rehberi. Yeniden Yayınları. İstanbul, 2012

İletişim

Prof. Dr. Kültegin Ögel
e-posta: ogelk@ogelk.net

GENEL BİLGİLER

Bağımlılık Profil İndeksi (BAPİ), bağımlılığın farklı boyutlarını değerlendirmek ve bağımlılık şiddetini ölçmek amacıyla geliştirilmiş bir ölçektir.

Ölçek Kültegin Ögel, Cüneyt Evren, Figen Karadağ ve Defne Tamar Gürol tarafından geliştirilmiştir.

BAPİ, 5 alt ölçekten oluşur. BAPİ'yi oluşturan alt ölçekler şunlardır:

1. Madde kullanım özellikleri
2. Bağımlılık tanı ölçütleri
3. Madde kullanımının kişinin yaşamına etkisi
4. Şiddetli madde kullanma isteği
5. Maddeyi kullanımını bırakma motivasyonu

Her alt ölçek kendi içinde puanlandırılmaktadır. Her alt ölçeğin puanı eşit ağırlıkta BAPİ toplam puanını belirlemektedir. Bunun nedeni bağımlılık şiddetini her alt ölçeğin farklı biçimde etkilediği varsayımdır.

Örneğin bir kişi bağımlılık ölçütlerini doldurmakla birlikte, madde kullanımının yaşamı üstüne etkisi çok düşük olabilir. Bir başka kişi, tanı ölçütlerini doldurmakta ve madde kullanımı yaşamını olumsuz etkilemektedir. Bu iki kişiyi ayırt edebilmek için BAPİ farklı boyutlarda bağımlılığı değerlendirmektedir.

Neden BAPİ?

Bağımlılık süregelen ve depresyonlarla (relapse) giden bir hastalıktır. Bu nedenle uzun süreli tedavi ve izlem stratejileri oluşturmak gereklidir. Günümüzde madde bağımlılığı ile ilgili araştırmalarda, tanı ölçütlerine göre bağımlılık “var” ya da “yok” şeklinde genel ve kategorik bir sınıflandırma yapılmaktadır. Dolayısıyla madde kullanımına bağlı sorunlarla ilgili boyutsal bir değerlendirme eksik kalmaktadır. Alkol ve madde kullanım bozuklukları olan hastalar çok farklı boyutta sorunları olan kişilerdir. Bu nedenle alkol ve madde kullanım bozukluklarında tedavi bağımlılığın farklı boyutları göz önüne alınarak yapılmalıdır.

Bağımlılıkta şiddet kavramı farklı faktörlerden oluşabilir. Bağımlılık tanı ölçütlerini oluşturan belirtilerin sayısı, madde kullanımının kişinin yaşamına olan etkisi, madde kullanımına karşı duyduğu isteğin yüksekliği gibi değişkenlerin her biri bağımlılık şiddet göstergeleri olarak kabul edilebilir. Bağımlılık şiddeti yüksek olan bireylerde daha yoğun tedavinin uygulanması gerekir.

Bağımlılık şiddetini değerlendiren ve yaygın olarak kullanılan ölçekler arasında McLellan ve arkadaşları (2003) tarafından oluşturulan Bağımlılık Şiddeti İndeksi (Addiction Severity Index:

ASI), Ferri ve arkadaşları (2000) tarafından oluşturulan sadece opiyat kullanımını değerlendiren Bağımlılığın Şiddeti Ölçeği (Severity of Dependence Scale: SDS), Butler ve arkadaşlarının (2006) Bağımlılık Şiddetini Değerlendirme Aracı (Addiction Severity Assessment Tool:ASAT), Ross ve arkadaşlarının (1990) Michigan Alkolizm Tarama Testidir (MAST). Bu ölçekler arasında sadece ASI ve MAST'ın Türkçe geçerlik ve güvenilirlik çalışması vardır.

Bugüne kadar oluşturulan ölçeklerin önemli bir bölümü çeşitli ve birbirlerinden farklı boyutlarda bağımlılığı değerlendirmeye çalışmıştır. Ancak bağımlılıkta şiddeti oluşturacak boyutların bütününe kapsayan bir ölçek yoktur.

BAPİ, çünkü:

- Bağımlılık şiddetini beş ayrı boyut üstünden hesaplamaktadır.
- Madde kullanan kişinin profilini çıkarabilen, buna uygun tedavi yöntemleri geliştirilmesine yardımcı olabilecek bir ölçektir.
- Sadece araştırma amaçlı değil, klinik uygulamada kullanılabilir
- Hem alkol, hem madde bağımlılığını değerlendirebilen bir ölçektir.
- Hem kişinin kendi doldurabileceği, hem de uygulayıcı tarafından doldurabilen formu vardır
- Kısa ve uygulaması kolaydır

BAPİ'nin alt ölçekleri

Bunlara "bağımlılığın boyutları" da diyebiliriz. Her alt ölçek kendi içinde puanlandırılmaktadır. Her alt ölçeğin puanı eşit ağırlıkta olup, BAPİ toplam puanını belirlemektedir. BAPİ'yi oluşturan alt ölçekler ve özellikleri şunlardır:

Madde kullanım özellikleri

Alkol ve alkol dışı tüm maddeler bu bölümde sorulmaktadır. Her maddenin kullanım sıklığı için artan düzeyde bir puan alınmaktadır. Eğer kişi çoklu madde kullanıyorsa, bu durumda daha yüksek puan almaktadır. Çünkü çoklu madde kullanımının daha şiddetli bağımlılık sorunlarına yol açtığı bilinmektedir. Örneğin kişi sadece alkol kullanıyorsa alacağı puan, alkol ve esrar kullanan kişiye göre daha düşük çıkacaktır.

Bu bölümde kullanılan madde sayısı ve sıklığı dışında, kullanılan maddenin yarattığı sorunlar da değerlendirilmektedir. Çünkü bazı kişiler az ve seyrek madde kullanmalarına rağmen, madde kullanımları dolayısıyla çok fazla sorun yaşamaktadırlar. Bu nedenle madde kullanım sıklığı, kullanılan madde sayısı ve madde kullanımının yarattığı sorun ağırlıklandırılarak değerlendirilmektedir.

Bağımlılık tanı ölçütleri

Bu bölümde DSM ve ICD'de yer alan bağımlılık tanı ölçütleri sorulmaktadır.

Madde kullanımının kişinin yaşamına etkisi

Bu bölüm hem psikososyal işlevleri hem de maddenin kişinin yaşamına olan diğer etkilerini araştıran soruları içermektedir. eğitim, çalışma, aile, ekonomik, yasal sorunlar gibi alanların sorgulanması dışında, gündüz madde kullanımının olup olmaması, istemese dahi madde kullanıp kullanmama, aile veya çevrenin eleştirmesi gibi bağımlılık sorunlarının şiddetini yordayan sorular da bu bölümde yer almaktadır.

Şiddetli madde kullanma isteği

Bu bölüm, şiddetli madde kullanımını yani "craving"i değerlendirmektedir.

Maddeyi kullanımını bırakma motivasyonu

Bu bölümde kişinin motivasyon düzeyini ölçen sorular yer almaktadır. Bırakma motivasyonunun artışı kişinin bağımlılık sorunlarını fazla yaşaması olarak değerlendirilmiştir. Bu nedenle motivasyon tedavi için önemli bir faktör olmakla birlikte, bağımlılık şiddetinin yükseldiğini gösteren bir faktör olarak ele alınmıştır.

Ne zaman-nerede hangi formu kullanmanız gerekli?

Eğer...

Çalıştığınız popülasyonda aşağıdaki durumlar söz konusuysa BAPİ özbildirim formu değil, uygulayıcı formu tercih edilmelidir.

- Okuma yazma sorunu olanlarda
- Kişini sosyokültürel düzeyinin form doldurmaya uygun olmadığı durumlarda
- Ölçeğin güvenilir doldurulmayacağına ilişkin kanı oluştuğunda

Eğer...

Amacınız sadece araştırma yapmak değil, bağımlılığı sürdüren tüm faktörleri değerlendirmek ve buna göre bireyselleştirilmiş bir tedavi planı oluşturmak istiyorsanız, bu durumda BAPİ klinik formunu (BAPİ-K) tercih etmeniz gereklidir.

Eğer...

Riskli alkol-madde kullanımını tespit etmek istiyorsanız (bağımlılık veya kötüye kullanımı değil), bu durumda BAPİ tarama formunu (BAPİ-T) tercih etmeniz gereklidir. BAPİ tarama formu aşağıdaki durumlarda kullanılmalıdır:

- Alkol/Madde kullanımını sorun düzeyde olabilecek kişileri saptamak istiyorsanız
- Tümü madde kullanmayan, genel bir popülasyonla çalışıyorsanız

Eğer...

15-18 yaş grubunda bir çalışma yapacaksanız BAPİ ergen formu (BAPİ-E) tercih edilmelidir.

Eğer...

İnternet ve bilgisayar bağımlılığıyla ilgili bir çalışma yapacaksanız, bu durumda BAPİ internet formunu (BAPİNT) kullanmanız uygun olacaktır.

Kullanım izni

Kaynak gösterildiği sürece kullanımı serbesttir. BAPİ için temel kaynaklar:

- Ogel K, Evren C, Karadağ F, Gurol T. Defne. Bağımlılık Profil İndeksi'nin (BAPİ) Geliştirilmesi, Geçerlik ve Güvenilirliği. Türk Psikiyatri Dergisi (baskıda).
- Psychometric properties of different forms of the Addiction Profile Index (BAPİ). Ogel K, Başabak A, Koc C, Aksoy A, Karadayı G. Bulletin of Clinical Psychopharmacology 2011;21(Suppl. 2):S151

İletişim

Prof. Dr. Kültegin Ögel
e-posta: ogelk@ogelk.net

BAĞIMLILIK PROFİL İNDEKSİ (BAPİ) TEMEL FORMU

Bağımlılık Profil İndeksi (BAPİ) bağımlılığın boyutlarını değerlendiren ve bağımlılık şiddetini ölçen, 37 sorudan ve 5 alt ölçekten oluşan bir ölçektir.

BAPİ Alkol-madde kullandığı bilinen popülasyonlarda uygulanmalıdır. Toplum içinde alkol-madde sorunlarını taramak ve riskli kullanımı olanları saptamak için BAPİ tarama formu (BAPİ-T) kullanılmalıdır.

BAPİ yetişkinlerde kullanılmalıdır. 15-18 yaş grubu için BAPİ Ergen formu (BAPİ-E) kullanılmalıdır.

BAPİ, erkek ve kadınlarda benzer psikometrik özelliklere sahiptir.

BAPİ'nin, alkol ve alkol dışı madde kullanımının ikisine birden duyarlı olduğu gösterilmiştir. Bu nedenle kişinin alkol veya madde kullanması fark etmez. Diğer ölçeklerde olduğu gibi farklı ölçekler kullanmak gerekli değildir.

Farklı formlar

BAPİ'nin öz bildirim ve uygulayıcı formu vardır. Her ikisinde de sorular aynıdır. Ancak yanıt seçenekleri daha keskin değerlendirme yapabilmek için öz bildirim formunda beşli, uygulayıcı formunda ise üçlü likert skaladır.

Kodlama ve SPSS veri girişi

BAPİ'yi kendi hazırladığınız bir SPSS dosyasına girecekseniz; yani kendi açtığınız bir dosyaya veri girmek istiyorsanız, BAPİ soru numarasının başına "b" harfini ekleyerek değişken isimlerini oluşturunuz. Örneğin "12" nolu soruda değişkeni "b12" olarak giriniz.

Öz bildirim formu

Yanıt seçenekleri 0-1-2-3-4 olarak kodlanmalıdır. Kodlamaya 1'den başlamayınız.

Uygulayıcı formu

BAPİ uygulayıcı formu kodlaması zaten formun üstünde yazılıdır. Yanıt seçenekleri 0-1-2 olarak kodlanmalıdır.

Hesaplama

Değerlendirme yapılırken 13 ile 14'üncü soru ve 15 ile 16'ıncı soru birleştirilerek değerlendirilmektedir. Bunun nedeni 3 ve 14'üncü soruların toleransı, 15 ile 16'ıncı soruların yoksunluk belirtilerini ölçmesidir. Kendi içlerinde ortalama alınarak tanı ölçütleri alt ölçeği içinde değerlendirilmeye alınmaktadır. Böylece tanı ölçütü olan her bir durumun alt ölçek içinde eş ağırlığı olmaktadır. Tolerans ve yoksunluk, birer soruyla değerlendirmesi uygun olmadığı için ikişer soruyla değerlendirilmiş ve ortalamaları alınmıştır.

Madde kullanım özellikleri

$$(b1 + b2 + b3 + b4 + b5 + b6 + b7 + b8 + b9 + b10 + b11)/11 + b12$$

Tanı

$$(b13+14)/2 + (b15+16)/2 + b17+ b18 + b19 + b20$$

Yaşam üstüne etkileri

$$b21 + b22 + b23 + b24 + b25 + b26 + b27 + b28 + b29 + b31$$

Şiddetli istek

$$b30 + b32 + b33 + b34$$

Motivasyon

$$b35 + b36 + b37$$

BAPİ toplam puanı (bağımlılık şiddeti)

Madde kullanım özellikleri alt ölçeği puanı/2 + tanı alt ölçeği puanı/6 + yaşam üstüne etkileri alt ölçeği puanı/10 + şiddetli istek alt ölçeği puanı/4 + motivasyon alt ölçeği puanı/3

SPSS syntax

Verinizi SPSS dosyasına girdikten sonra...

- "File" menüsünden "new" seçeneğini oradan "syntax" seçeneğini seçin.
- Karşınıza gelen ekrana aşağıda yer alan metinleri kopyalayın
- Ekranda metnin tümünü seçin, farenin sağ tuşuna tıklayın oradan "run current" seçeneğini seçin. Artık BAPİ alt ölçek ve toplam puanlarını içeren değişkenler dosyanıza eklendi.

Compute mady=sum(mean(b1,b2,b3,b4,b5,b6,b7,b8,b9,b10,b11)+b12).

Compute tani=sum (mean(b13,b14), mean(b15,b16), b17,b18,b19,b20).

Compute yasam=sum (b21,b22,b23,b24,b25,b26,b27,b28,b29,b31).

Compute crav=sum(b30,b32,b33,b34).

Compute motivasyon=sum(b35, b36,b37).

Compute bapi=mady/2+tani/6+yasam/10+crav/4+motiv/3.

Psikometrik özellikler

Güvenirlilik

Tüm ölçeğin Cronbach alfa katsayısı 0.89 ve alt ölçeklerin Cronbach alfa katsayıları 0.63-0.86 arasında bulunmuştur. Madde-toplam puan korelasyon katsayıları için 0.42-0.89 arasında ve alt ölçek-toplam puan korelasyon katsayıları için 0.47-0.86 arasında katsayılar elde edilmiştir. Tüm ölçek için iki yarı test korelasyonlarından Spearman Brown katsayısı 0.83, Guttman katsayısı ise 0.82 bulunmuştur.

Geçerlilik

Varimax rotasyon kullanarak yapılan açıklayıcı faktör analizinde özdeğeri 1'den büyük 4 faktör elde edilmiştir ve toplam varyansın %52.39'unu açıklamaktadır. Tüm maddeler faktör yükleri 0.30'dan büyük olarak bir faktöre dahil olmuşlardır. Sorular büyük oranda beklendiği gibi faktörlere dağılmışlardır. Birinci faktör "madde kullanımının yaşama etkisi", ikinci faktör "şiddetli madde kullanma isteği", üçüncü faktör "bağımlılık tanı ölçütleri" ve dördüncü faktör "motivasyon" olarak adlandırılabilir. Alt ölçeklerin toplam puanları ile yapılan açıklayıcı faktör analizinde özdeğeri 1'den büyük tek faktör elde edilmiştir ve toplam varyansın %50.7'sini açıklamaktadır. Faktör yükleri tanı ölçütleri için 0.85, yaşama etki için 0.84, şiddetli istek için 0.74, madde kullanım özellikleri için 0.64 ve motivasyon için 0.47 olarak saptanmıştır.

BAPİ toplam puanı ile Michigan Alkolizm Tarama Testi (MATT) arasındaki korelasyon 0,31 ($p<0.01$) olarak saptanmıştır. BAPİ toplam puanı Bağımlılık Şiddetini Belirleme Ölçeğinin (Addiction Severity Index-ASI) tıbbi durum alt ölçeği arasındaki korelasyon 0,25 ($p<0.01$), madde kullanımı alt ölçeği arasındaki korelasyon 0,4 ($p<0.01$), yasal durum alt ölçeği arasındaki korelasyon 0,32 ($p<0.01$), aile-sosyal ilişkiler alt ölçeği arasındaki korelasyon 0,39 ($p<0.01$) arasında bulunmuştur.

BAPİ Motivasyon alt ölçeği ile Değişime Hazır Olma ve Tedavi İsteği Ölçeği (SOCRATES) arasındaki korelasyon 0,34 ($p<0.01$), Şiddetli İstek alt ölçeği ile Penn Aşırma Ölçeği (PAAÖ) arasındaki korelasyon 0,44 ($p<0.01$) bulunmuştur.

Diğer

Alt ölçeklerin birbirleriyle ve toplam puan ile olan korelasyonları istatistiksel olarak anlamlı düzeydedir (Tablo 1).

Özbildirim formu ile uygulayıcı formu BAPİ toplam puanları arasındaki korelasyon 0.71'dir. Her iki form arasındaki korelasyon katsayıları; madde kullanım özellikleri alt ölçeği için 0.58, tanı alt ölçeği için 0.73, yaşama etki alt ölçeği için 0.71, şiddetli istek alt ölçeği için 0.54 ve motivasyon alt ölçeği için 0.44 olarak bulunmuştur. Tüm korelasyonlar $p<0.01$ düzeyinde anlamlıdır.

Tablo 1: Bağımlılık Profil İndeksi alt ölçekleri ve toplam puanları pearson korelasyon katsayıları

	Ort±ss	BAPİ alt ölçekler				
		Madde kullanım özellikleri	Tanı	Yaşama etki	Şiddetli istek	Motivasyon
Madde kullanım özellikleri	4,77±1,48	-				
Tanı ölçütleri	21,74±4,35	,45*	-			
Yaşama etkisi	36,80±7,89	,44*	,62*	-		
Şiddetli istek	14,65±3,52	,28*	,52*	,52*	-	,
Motivasyon	13,62±1,80	,03	,27*	,23*	,16*	-
BAPİ Toplam	17,89±2,64	,64*	,82*	,82*	,75*	,43*

Normlar

Özbildirim formu

Özbildirim formu ortalaması 200 alkol ve madde bağımlısı ile yapılan çalışmada 12.8±2.64 olarak bulunmuştur. Eşit üç ayrı yüzdelik dilime bölündüğünde aşağıdaki değerlendirme ortaya çıkmaktadır.

Düşük bağımlılık şiddeti	12 puan altı
Orta bağımlılık şiddeti	12 ile 14 puan arası
Yüksek bağımlılık şiddeti	14 puan üstü

BAPİ özbildirim formunun duyarlılık ve özgüllüğünü saptamak için MAST ölçeği kullanılmıştır. MAST ölçeğindeki 13 puan kesme noktası ile değerlendirme yapılmıştır (Ross, Gavin and Skinner, 1990). Genel grup için kesme noktası 10,7 (eğri altında kalan alan 0,91; duyarlılık 0,85-özgüllük 0,75), alkol için kesme noktası 10,7 (eğri altında kalan alan 0,89; duyarlılık 0,81-özgüllük 0,80), madde için kesme noktası 10,7 (eğri altında kalan alan 0,92; duyarlılık 0,89-özgüllük 0,75) bulunmuştur.

Bu verilere göre alkol ve madde kullanıcılarının her ikisi içinde kesme noktasının 10,7 alınması doğrudur.

Bağımlılık tanısı için SCID ile yapılan değerlendirmede, tanı alt ölçeği için kesme noktası 4 (eğri altında kalan alan 0,90; duyarlılık 0,85-özgüllük 0,78) bulunmuştur.

Uygulayıcı formu

Uygulayıcı formu ortalaması 671 hükümlü ile yapılan çalışmada 3.31±2.36 olarak bulunmuştur. Eşit üç ayrı yüzdelik dilime bölündüğünde aşağıdaki değerlendirme ortaya çıkmaktadır.

Düşük bağımlılık şiddeti	1.6 puan altı
Orta bağımlılık şiddeti	1.6 ile 4.6 puan arası
Yüksek bağımlılık şiddeti	4.6 puan üstü

BAPİ uygulayıcı formuyla Alkol Kullanım Bozukluğu Tanıma Testi (AUDİT) karşılaştırıldığında; kesme noktası 2 olduğunda duyarlılık 0,82, özgüllük 0,85 (eğri altında kalan alan 0,91) olarak bulunmuştur.

BAPİ uygulayıcı formuyla CAGE ölçeği karşılaştırıldığında; kesme noktası 2 olduğunda duyarlılık 0,80, özgüllük 0,99 (eğri altında kalan alan 0,94) olarak bulunmuştur.

Bu verilere göre uygulayıcı formunda 2 puan kesme noktası sorunlu alkol kullanımına işaret etmektedir.

BAPİ uygulayıcı formu puanlarının yüzdeler dağılımı

Puan	Genel		Erkek		Kadın	
	%	Kümülatif %	%	Kümülatif %	%	Kümülatif %
,00	23,3	23,3	19,0	19,0	46,0	46,0
1,00	12,5	35,8	14,1	33,1	4,0	50,0
2,00	11,2	47,0	11,8	44,9	8,0	58,0
3,00	13,0	60,0	14,1	59,0	7,0	65,0
4,00	12,6	72,6	13,3	72,3	9,0	74,0
5,00	11,7	84,3	11,8	84,1	11,0	85,0
6,00	8,9	93,2	8,9	93,0	9,0	94,0
7,00	4,7	97,9	4,6	97,7	5,0	99,0
8,00	2,1	100,0	2,3	100,0	1,0	100,0

BAPİ özbildirim formu puanlarının yüzdeler dağılımı

Genel		Erkek		Kadın		Alkol		Madde	
Puan	%	Puan	%	Puan	%	Puan	%	Puan	%
2,00	,5	2,00	,6	7,00	4,8	2,00	1,0	5,00	1,0
5,00	1,0	5,00	1,1	8,00	19,0	6,00	2,0	6,00	2,0
6,00	2,0	6,00	2,3	10,00	23,8	7,00	5,0	7,00	4,1
7,00	4,5	7,00	4,5	11,00	38,1	8,00	15,0	8,00	5,1
8,00	10,1	8,00	9,0	12,00	61,9	9,00	21,0	9,00	10,2
9,00	15,7	9,00	15,3	13,00	81,0	10,00	31,0	10,00	14,3
10,00	22,7	10,00	22,6	14,00	85,7	11,00	42,0	11,00	25,5
11,00	33,8	11,00	33,3	15,00	95,2	12,00	58,0	12,00	35,7
12,00	47,0	12,00	45,2	17,00	100,0	13,00	75,0	13,00	52,0
13,00	63,6	13,00	61,6			14,00	90,0	14,00	66,3
14,00	78,3	14,00	77,4			15,00	99,0	15,00	84,7
15,00	91,9	15,00	91,5			17,00	100,0	16,00	91,8
16,00	95,5	16,00	95,5					17,00	100,0
17,00	100,0	17,00	100,0						

BAPİ - KLİNİK FORMU (BAPİ-K)

Alkol ve madde kullanım bozukluklarına yol açan etkenlerin saptanması, yinelemenin (relaps) önlenmesinde yararlı olmaktadır. Bu nedenle öfke kontrolünün yetersizliği (Reilly ve ark. 2002), yüksek anksiyete düzeyi, stresle başa çıkma becerilerinin yetersiz olması (Sinha 2007), güvenli davranış (assertiveness) eksikliği (Mooney ve Corcoran 1989, Lindquist ve ark. 1979), impulsivite, heyecan arama davranışı ve depresyon gibi etkenlerin (Brown ve ark. 1998, Dodge ve ark. 2005) yinelemeyi önleme stratejileri içinde ele alınması gerektiği belirtilmiştir (Marlatt ve ark. 1999).

BAPİ Klinik Formu (BAPİ-K), BAPİ'nin ölçtüğü doğrudan bağımlılıkla ilgili alanların dışında bağımlılığı sürdüren ve bağımlılıkla ilgili olabilecek 6 alanın değerlendirmesini içerir. Bu 6 alanın ikisi ruhsal durumu, diğerleri ise bağımlılıkla ilgili bazı kişisel özellikleri ölçer. BAPİ-K'nın ölçtüğü farklı alanlar şunlardır:

1. Depresyon
2. Anksiyete
3. Öfke kontrol yetersizliği
4. Güvenli davranış eksikliği
5. Heyecan arama davranışı
6. Dürtüsellik

Klinik formdaki bu alanlar bağımlılık tedavisinin hedeflerinin saptanmasında yararlı olabilir. Böylece tedavi kişiye özel hale getirilebilir ve bireyselleştirilmiş bir tedavi programı uygulanabilir.

BAPİ'nin sorularının ardından yani 37. sorudan itibaren bağımlılıkla ilgili klinik alanlarla ilgili sorular gelmektedir.

BAPİ-K'nın da öz bildirim ve uygulayıcı formları vardır.

Hesaplama

BAPİ-K'da toplam puan hesaplanmamaktadır. Her klinik alan kendi içinde değerlendirilmektedir. Yanıt seçeneklerinin kodlaması 0-1-2 olarak yapılmaktadır. Hesaplama aşağıdaki biçimdedir.

Öfke kontrol yetersizliği

38+39+40

Güvenli davranış eksikliği

41+42+43+44+45

Heyecan arama davranışı

46+47+48

Dürtüsellik

49+50+51

Depresyon

52+53+54+55

Anksiyete

56+57+58

SPSS syntax

Verinizi SPSS dosyasına girdikten sonra...

- "File" menüsünden "new" seçeneğini oradan "syntax" seçeneğini seçin.
- Karşınıza gelen ekrana aşağıda yer alan metinleri kopyalayın
- Ekranda metnin tümünü seçin, farenin sağ tuşuna tıklayın oradan "run current" seçeneğini seçin. Artık BAPİ alt ölçek ve toplam puanlarını içeren değişkenler dosyanıza eklendi.

Compute ofke=sum(b38,b39,b40).

Compute assertive=sum (b41,b42,b43,b44,b45).

Compute heyecan=sum (b46,b47,b48).

Compute depresyon=sum(b52,b53,b54,b55).

Compute anksiyete=sum(b56,b57,b58).

Psikometrik özellikler

Alt ölçekler arası korelasyonlar tablo 1'de verilmiştir.

Depresyon

BAPİ-K Depresyon alt ölçeği için Cronbach alfa katsayısı 0,66 olarak bulunmuştur.

Görüşmeciler arası korelasyon 0,78 (p<0.01) gözlenmiştir.

Depresyon alt ölçeği ile SCL-90 depresyon alt ölçeği arasındaki korelasyon 0,63 (p<0.01) ve Beck Depresyon Envanteri arasındaki korelasyon 0,65 (p<0.01) olarak saptanmıştır.

Depresyon alt ölçeğinin duyarlılık ve özgüllüğünü saptamak için SCL-90 depresyon alt ölçeği kullanılmıştır. Kadın için kesme noktası 3,5 (eğri altında kalan alan 0,78; duyarlılık 0,72-

özgüllük 0,82), erkek için kesme noktası 2,5 (eğri altında kalan alan 0,86; duyarlılık 0,68-özgüllük 0,84) bulunmuştur.

Özbildirim ile uygulayıcı formu arasındaki korelasyon; depresyon alt ölçeği için 0.58 ($p<0.01$) saptanmıştır.

Anksiyete

BAPİ-K anksiyete alt ölçeği için Cronbach alfa katsayısı 0,75 olarak bulunmuştur. Görüşmeciler arası korelasyon 0,73 ($p<0.01$) gözlenmiştir.

Anksiyete alt ölçeği ile SCL-90 anksiyete alt ölçeği arasındaki korelasyon 0,54 ($p<0.01$) ve STAI arasındaki korelasyon 0,43 ($p<0.01$) olarak saptanmıştır.

Anksiyete alt ölçeğinin duyarlılık ve özgüllüğünü saptamak için SCL-90 anksiyete alt ölçeği kullanılmıştır. Kadın için kesme noktası 2,5 (eğri altında kalan alan 0,82; duyarlılık 0,91-özgüllük 0,64), erkek için kesme noktası 1,5 (eğri altında kalan alan 0,74; duyarlılık 0,81-özgüllük 0,61) bulunmuştur.

Özbildirim ile uygulayıcı formu arasındaki korelasyon; anksiyete alt ölçeği için 0.73 ($p<0.01$) saptanmıştır.

Öfke kontrol yetersizliği

BAPİ-K Öfke Kontrol Yetersizliği alt ölçeği için Cronbach alfa katsayısı 0,74 olarak bulunmuştur. Görüşmeciler arası korelasyon 0,83 ($p<0.01$) gözlenmiştir.

Öfke Kontrol Yetersizliği alt ölçeği ile SCL-90 hostilete alt ölçeği arasındaki korelasyon 0,54 ($p<0.01$) ve Çok Boyutlu öfke Ölçeği arasındaki korelasyon 0,72 ($p<0.01$) olarak saptanmıştır.

Öfke Kontrol Yetersizliği alt ölçeğinin duyarlılık ve özgüllüğünü saptamak için SCL-90 hostilete alt ölçeği kullanılmıştır. Kesme noktası 1,5 (eğri altında kalan alan 0,87; duyarlılık 0,68-özgüllük 0,64) olarak bulunmuştur.

Özbildirim ile uygulayıcı formu arasındaki korelasyon; Öfke Kontrol Yetersizliği alt ölçeği için 0.62 ($p<0.01$) saptanmıştır.

Güvenli davranış eksikliği

BAPİ-K Güvenli Davranış Eksikliği alt ölçeği için Cronbach alfa katsayısı 0,70 olarak bulunmuştur. Görüşmeciler arası korelasyon 0,84 ($p<0.01$) gözlenmiştir.

Güvenli Davranış Eksikliği alt ölçeği ile SCL-90 aşırı duyarlılık alt ölçeği arasındaki korelasyon -0,51 ($p<0.01$) ve Rathus Atılganlık Envanteri arasındaki korelasyon 0,55 ($p<0.01$) olarak saptanmıştır.

Güvenli Davranış Eksikliği alt ölçeğinin duyarlılık ve özgüllüğünü saptamak için SCL-90 aşırı duyarlılık alt ölçeği kullanılmıştır. Kesme noktası 3,5 (eğri altında kalan alan 0,82; duyarlılık 0,84-özgüllük 0,66) olarak bulunmuştur.

Öz bildirim ile uygulayıcı formu arasındaki korelasyon; güvenli davranış eksikliği alt ölçeği için 0.61 ($p<0.01$) saptanmıştır.

Heyecan Arama Davranışı

BAPİ-K Heyecan Arama Davranışı alt ölçeği için Cronbach alfa katsayısı 0,63 olarak bulunmuştur. Görüşmeciler arası korelasyon 0,81 ($p<0.01$) gözlenmiştir.

Heyecan Arama Davranışı alt ölçeği ile Mizaç ve karakter tarama Envanteri (TCI) heyecan arama davranışı alt ölçeği arasındaki korelasyon 0,39 ($p<0.01$) olarak saptanmıştır. Alt ölçeğin kesme noktası tanımlanmamıştır.

Öz bildirim ile uygulayıcı formu arasındaki korelasyon; Heyecan Arama Davranışı alt ölçeği için 0.81 ($p<0.01$) saptanmıştır.

Dürtüsellik

BAPİ-K Dürtüsellik alt ölçeği için Cronbach alfa katsayısı 0,63 olarak bulunmuştur. Görüşmeciler arası korelasyon 0,88 ($p<0.01$) gözlenmiştir.

Dürtüsellik alt ölçeği ile Mizaç ve karakter tarama Envanteri (TCI) dürtüsellik alt ölçeği arasındaki korelasyon 0,45 ($p<0.01$) olarak saptanmıştır. Alt ölçeğin kesme noktası tanımlanmamıştır.

Öz bildirim ile uygulayıcı formu arasındaki korelasyon; Dürtüsellik alt ölçeği için 0.71 ($p<0.01$) saptanmıştır.

Tablo 1: Alt ölçekler arası korelasyonlar

	Anksiyete	Güvenli davranış eksikliği	Öfke kontrol yetersizliği	Heyecan arama davranışı	Dürtüsellik
Depresyon	,643**	-,392**	,361**	,135**	,313**
Anksiyete		-,357**	,330**	,117**	,300**
Güvenli davranış eksikliği			-,288**	-,041	-,284**
Öfke kontrol yetersizliği				,341**	,436**
Heyecan arama davranışı					,244**

**p<0.01

Kaynak

Psychometric properties of different forms of the Addiction Profile Index (BAPİ). Ogel K, Başabak A, Koc C, Aksoy A, Karadayı G. Bulletin of Clinical Psychopharmacology 2011;21(Suppl. 2):S151

BAPİ - ERGEN FORMU (BAPİ-E)

BAPİ ergen formu 15-18 yaş grubu içindir. Bu form 25 sorudan oluşmaktadır.

BAPİ ergen formu diğer BAPİ'ler gibi 5 alt ölçekten oluşmaktadır

Bağımlılık Profil İndeksi (BAPİ) bağımlılığın boyutlarını değerlendiren ve bağımlılık şiddetini ölçen bir ölçektir. Alkol-madde kullandığı bilinen popülasyonlarda uygulanmalıdır.

Farklı formlar

BAPİ-E'nin öz bildirim ve uygulayıcı formu vardır. Her ikisinde de sorular aynıdır. Ancak yanıt seçenekleri daha keskin değerlendirme yapabilmek için öz bildirim formunda beşli, uygulayıcı formunda ise üçlü likert skaladır.

Kodlama ve SPSS veri girişi

BAPİ-E'yi kendi hazırladığımız bir SPSS dosyasına girecekseniz; yani kendi açtığımız bir dosyaya veri girmek istiyorsanız, BAPİ soru numarasının başına "b" harfini ekleyerek değişken isimlerini oluşturunuz. Örneğin "12" nolu soruda değişkeni "b12" olarak giriniz.

Öz bildirim formu

Yanıt seçenekleri 0-1-2-3-4 olarak kodlanmalıdır. Kodlamaya 1'den başlamayınız.

Uygulayıcı formu

BAPİ-E uygulayıcı formu kodlaması zaten formun üstünde yazılıdır. Yanıt seçenekleri 0-1-2 olarak kodlanmalıdır.

Hesaplama

Madde kullanım özellikleri

$$(b1 + b2 + b3 + b4 + b5 + b6 + b7 + b8 + b9 + b10 + b11)/11 + b12$$

Tanı

$$b13 + b14 + b15 + b16 + b17$$

Yaşam üstüne etkileri

b18 + b19 + b20+ b21 + b22 + b23

Şiddetli istek

b24

Motivasyon

b25

BAPİ toplam puanı (bağımlılık şiddeti)

Madde kullanım özellikleri alt ölçeği puanı/2 + tani alt ölçeği puanı/5 + yaşam üstüne etkileri alt ölçeği puanı/6 + şiddetli istek alt ölçeği puanı + motivasyon alt ölçeği puanı

SPSS syntax

Verinizi SPSS dosyasına girdikten sonra...

- "File" menüsünden "new" seçeneğini oradan "syntax" seçeneğini seçin.
- Karşınıza gelen ekrana aşağıda yer alan metinleri kopyalayın
- Ekranda metnin tümünü seçin, farenin sağ tuşuna tıklayın oradan "run current" seçeneğini seçin. Artık BAPİ alt ölçek ve toplam puanlarını içeren değişkenler dosyanıza eklendi.

Compute mady=mean(mean(b1,b2,b3,b4,b5,b6,b7,b8,b9,b10,b11) +b12).

Compute tani=mean (b13,b14,b15,b16,b17).

Compute yasam=mean (b18,b19,b20,b21,b22,b23).

Compute motiv=b24.

Compute crav= b25

Compute bapi=mean(mady,yasam,tani,motiv,crav).

Psikometrik özellikler

Güvenilirlik

Tüm ölçeğin cronbach alfa katsayısı katsayısı 0,87 saptanmıştır.

Geçerlik

Varimax rotasyon kullanarak açıklayıcı faktör analizi yapılmıştır. Faktör analizinde ölçeğin orijinalinde olduğu gibi alkol-madde kullanım özellikleri analize alınmamıştır. Açıklayıcı faktör analizinde özdeğeri 1'den büyük 3 faktör elde edilmiştir ve toplam varyansın %60'ını açıklamaktadır.

Uygulayıcı formu

Öz bildirim formu ile uygulayıcı formu arasındaki korelasyon 0,95 (p<0.01) olarak saptandı.

Uygulayıcı formunun cronbach alfa katsayısı 0,89 bulundu. Açıklayıcı faktör analizinde özdeğeri 1'den büyük 3 faktör elde edilmiştir ve toplam varyansın %64'ünü açıklamaktadır.

Normlar

Öz bildirim formu

BAPİ-E ile AUDIT korelasyonu 0,80 ($p < 0.01$) olarak bulunmuştur. AUDIT 8 puan temel alındığında, ROC eğrisi altında kalan alan 0.89 ($p < 0.001$) bulunmuştur. BAPİ ergen formunda 2 puan için kesme noktasında duyarlılık 0.80, özgüllük ise 0.85 olmaktadır.

Uygulayıcı formu

BAPİ-E uygulayıcı formu ile AUDIT korelasyonu 0,84 ($p < 0.01$) olarak bulunmuştur. AUDIT 8 puan temel alındığında, ROC eğrisi altında kalan alan 0.91 ($p < 0.001$) bulunmuştur. BAPİ ergen formunda 1 puan için kesme noktasında duyarlılık 0.82, özgüllük ise 0.77 olmaktadır.

Kaynak

Development of the Addiction Profile Index Adolescent Form (BAPİ-E). Ogel K, Karadayi G, Senyuva G, Hatipoğlu S. Bulletin of Clinical Psychopharmacology 2012;22(Suppl. 1):S109.

BAPİ - TARAMA FORMU (BAPİ-T)

BAPİ tarama formu (BAPİ-T), araştırmanın yapıldığı popülasyonda bağımlılık riskini belli bir derecelendirme yaparak ortaya koyabilen 22 sorudan oluşan bir ölçektir. BAPİ'den kısaltılarak oluşturulmuştur. Sadece yetişkinlere yöneliktir.

BAPİ-T ile risk saptanan olgularda derinlemesine bir değerlendirme yapmak uygundur.

Özellikle alkol kullanımı konusunda daha hassas bir ölçek olduğu söylenebilir.

Yanıt seçenekleri üçlü likert skaladan oluşmaktadır.

Kodlama ve SPSS veri girişi

BAPİ-T'yi kendi hazırladığımız bir SPSS dosyasına girecekseniz; yani kendi açtığımız bir dosyaya veri girmek istiyorsanız, BAPİ soru numarasının başına "b" harfini ekleyerek değişken isimlerini oluşturunuz. Örneğin "12" nolu soruda değişkeni "b12" olarak giriniz.

Yanıt seçenekleri 0-1-2 olarak kodlanmalıdır. Kodlamaya 1'den başlamayınız.

Hesaplama

Madde kullanım sıklığı

$b1+b2+b3+b4+b5+b6+b7+b8+b9+b10+b11$

Tanı

$b12+b13+ b14+b15$

Yaşam üstüne etkileri

$b16 + b17 + b18+ b19 + b20$

Şiddetli istek

b21

Motivasyon

b22

BAPİ-T toplam puanı (bağımlılık şiddeti)

$\text{Madde kullanım sıklığı}/11 + \text{tanı alt ölçeği puanı}/4 + \text{yaşam üstüne etkileri alt ölçeği puanı}/5 + b21 + b22$

SPSS syntax

Verinizi SPSS dosyasına girdikten sonra...

- "File" menüsünden "new" seçeneğini oradan "syntax" seçeneğini seçin.
- Karşınıza gelen ekrana aşağıda yer alan metinleri kopyalayın
- Ekranda metnin tümünü seçin, farenin sağ tuşuna tıklayın oradan "run current" seçeneğini seçin. Artık BAPİ alt ölçek ve toplam puanlarını içeren değişkenler dosyanıza eklendi.

Compute mady=mean (b1,b2,b3,b4,b5,b6,b7,b8,b9,b10,b11).

Compute tani=mean (b12, b13, b14, b15).

Compute yasam=mean (b16,b17,b18,b19,b20).

Compute bapit=mean(mady,yasam,tani,b21,b22).

Psikometrik özellikler

Güvenilirlik

Tüm ölçeğin Cronbach alfa katsayısı 0.89'dur. Madde-toplam puan korelasyon katsayıları 0.49-0.70 arasında saptanmıştır.

Geçerlik

Açıklayıcı faktör analizinde özdeğeri 1'den büyük 2 faktör elde edilmiştir ve toplam varyansın %60.3'ünü açıklamaktadır. Bağımlılık tanı ölçütleri ve şiddetli istek soruları birinci faktörde, yaşama etki ve motivasyon diğer faktör altında toplanmıştır.

BAPİ-T ile BAPİ arasında korelasyon katsayısı 0,96; AUDIT arasındaki korelasyon katsayısı 0,82; CAGE arasındaki korelasyon katsayısı 0,76 bulunmuştur. Tüm korelasyonlar istatistiksel olarak $p < 0.01$ düzeyinde anlamlıdır.

Normlar

CAGE temel alındığında BAPİ-T, 3 puan için kesme noktasında duyarlılık 0.88, özgüllük ise 0.75 olmaktadır.

AUDIT temel alındığında BAPİ-T, 2 puan için kesme noktasında duyarlılık 0.86, özgüllük ise 0.76 olmaktadır.

Kaynak

Psychometric properties of different forms of the Addiction Profile Index (BAPİ). Ogel K, Başabak A, Koc C, Aksoy A, Karadayı G. Bulletin of Clinical Psychopharmacology 2011;21(Suppl. 2):S151

BAPİ - İNTERNET FORMU (BAPİNT)

Bilgisayar bağımlılığı, sanal bağımlılık olarak da adlandırılan internet bağımlılığı henüz tam olarak sınıflandırılmış bir tanı kategorisi değildir. İnternet bağımlılığı ile ilgili olarak bazı ölçekler geliştirilmiştir. Ancak bu ölçeklerin önemi bir kısmı bağımlılık kavramı ve literatürüne uygun değildir.

BAPİNT bağımlılık tanımına daha iyi uyan ve klinik amaçlarla kullanılacak internet bağımlılığını ölçen bir ölçektir. 18 sorudan oluşur. Sorular son 3 ayı sorgulamaktadır.

BAPİNT, lise ve üniversite öğrencilerinde kullanılabilir, her iki popülasyonda geçerli ve güvenilir olduğu gösterilmiştir.

Farklı formlar

BAPİNT'in 2 sorudan oluşan bir tarama formu da vardır. Her ikisi de öz bildirim ölçeğidir.

Kodlama ve SPSS veri girişi

BAPİNT'i kendi hazırladığımız bir SPSS dosyasına girecekseniz; yani kendi açtığınız bir dosyaya veri girmek istiyorsanız, BAPİ soru numarasının başına "b" harfini ekleyerek değişken isimlerini oluşturunuz. Örneğin "12" nolu soruda değişkeni "b12" olarak giriniz.

Yanıt seçenekleri 0-1-2-3-4 olarak kodlanmalıdır. Kodlamaya 1'den başlamayınız.

Hesaplama

İnternet kullanım sıklığı

b1

Tanı

b2+b3+ b4+b5+b6+b13

Yaşam üstüne etkileri

b7 + b8 + b9+ b10 + b11 + b12 + b14

Şiddetli istek

b15+b16

Motivasyon

b17+b18

BAPİNT toplam puanı (bağımlılık şiddeti)

İnternet kullanım sıklığı + tanı alt ölçeği puanı/6 + yaşam üstüne etkileri alt ölçeği puanı/7 + şiddetli istek alt ölçeği puanı/2 + motivasyon alt ölçeği puanı /2

SPSS syntax

Verinizi SPSS dosyasına girdikten sonra...

- "File" menüsünden "new" seçeneğini oradan "syntax" seçeneğini seçin.
- Karşınıza gelen ekrana aşağıda yer alan metinleri kopyalayın
- Ekranda metnin tümünü seçin, farenin sağ tuşuna tıklayın oradan "run current" seçeneğini seçin. Artık BAPİ alt ölçek ve toplam puanlarını içeren değişkenler dosyanıza eklendi.

Compute tani=mean (b2,b3,b4,b5,b6,b13).

Compute yasam=mean (b7,b8,b9,b10,b11,b12,b14).

Compute crav= mean(b15,b16).

Compute motiv=mean(b17,b18).

Compute bapint=mean(b1,yasam, tani, motiv, crav).

Psikometrik özellikler

Güvenilirlik

Tüm ölçeğin Cronbach alfa katsayısı 0.88 ve alt boyutların Cronbach alfa katsayıları 0.64-0.77 arasında bulunmuştur. Madde-toplam puan korelasyon katsayıları 0.44-0.68 arasında saptanmıştır.

Tekrar test korelasyonu tüm ölçek için 0.85 ($p<0.01$) bulunmuştur. Alt boyutların tekrar test korelasyonlarının hepsi istatistiksel olarak anlamlı olup ($p<0.01$) 0.64 ile 0.82 arasında saptanmıştır.

Geçerlik

Açıklayıcı faktör analizinde özdeğeri 1'den büyük 4 faktör elde edilmiştir ve toplam varyansın %57.4'ünü açıklamaktadır (Tablo 2).

Alt boyutların toplam puanları ile yapılan açıklayıcı faktör analizinde özdeğeri 1'den büyük tek faktör elde edilmiştir ve toplam varyansın %57.3'ünü açıklamaktadır. Faktör yükleri tanı ölçütleri için 0.88, yaşama etki için 0.84, şiddetli istek için 0.8, internet kullanım özellikleri için 0.62 ve motivasyon için 0.61 olarak saptanmıştır.

BAPİNT ile internet bağımlılık ölçeği arasında korelasyon katsayısı 0.81 ($p<0.01$) bulunmuştur.

Normlar

BAPİNT, 2 puan için kesme noktasında duyarlılık 0.90, özgüllük ise 0.90 (PPV: 99,1 NPV:61,5) olmaktadır. Araştırmada 2 puan altı alan alanların oranı %83'tir.

Tarama formu

Tarama formu olarak kullanmak için 2 soru seçilmiştir. Seçilen "İnternet kullanım süresi" ile "internet kullanımının kişinin hayatında soruna yol açma" sorularının toplamı genel BAPİNT toplam skoru ile yüksek korelasyon göstermektedir (0.82, $p<0.01$).

Tarama formunda 3,5 puan için kesme noktasında duyarlılık 0.72, özgüllük ise 0.83 (PPV: 97,5 NPV:75,7) olmaktadır.

Kaynak

Psychometric properties of the Addiction Profile Index Internet Addiction Form(BAPINT). Ogel K, Karadag F, Satgan D. Bulletin of Clinical Psychopharmacology 2012;22(Suppl. 1):S110.

YAYINLAR

Bağımlılık Profil İndeksi'nin (BAPİ) Geliştirilmesi, Geçerlik ve Güvenilirliği. Ogel K, Evren C, Karadağ F, Gurol T. Defne. Türk Psikiyatri Dergisi (baskıda).

Psychometric properties of different forms of the Addiction Profile Index (BAPİ). Ogel K, Başabak A, Koc C, Aksoy A, Karadayı G. Bulletin of Clinical Psychopharmacology 2011;21(Suppl. 2):S151

Does the profile of addiction change according to the type of the substance used? Ogel K, Karadağ F, Evren C, Gurol DT. Bulletin of Clinical Psychopharmacology 2011;21(Suppl. 2):S154-5

Development and Psychometric Properties of a Comprehensive Measure to Draw an Addiction Profile. Ogel K, Oner S. Poster bildirisi. 12th European Congress of Psychology, İstanbul, 2011
BAPİ-1 uygulayıcı formunun geçerlilik ve güvenilirlik çalışması

A New Needs Assessment Tool for Substance Users in a Prison Population: Addiction Profile Index (BAPİ). Ogel K, Oner S, Karalar B, Koc C, Karadayı G, Yeroham R, Turk P. Poster bildirisi. 12th European Congress of Psychology, İstanbul, 2011
BAPİ-2 geçerlilik ve güvenilirlik çalışması

Determinants of Addiction Severity. Oner S, Ogel K, Kırımlı S, Karalar B, Basabak A. Poster bildirisi. 12th European Congress of Psychology, İstanbul, 2011
BAPİ-1 bağımlılık şiddetini ölçme çalışması

Bağımlılık Profil İndeksi'nin (BAPİ) Kadınlarda Geçerlilik Ve Güvenilirliği. Ögel K, Başabak A, Evren C. 7.Ulusal Alkol ve Madde Bağımlılığı Kongresi, poster sunumu, 08-11 Aralık, Antalya 2011

Cezaevinde Kalan Kişilerde Şiddetli Madde İsteğini (Craving) Belirleyen Etkenler. Ögel K, Koç C, Başabak A, Aksoy A, Karadayı G, Yeroham R. 7.Ulusal Alkol ve Madde Bağımlılığı Kongresi, poster sunumu, 08-11 Aralık, Antalya 2011

KAYNAKLAR

- Dağ, İ, (1991). Belirti Tarama Listesi (SCL-90-R)'nin üniversite öğrencileri için güvenilirliği ve geçerliği. *Türk Psikiyatri Dergisi*, 2: 5-12.
- Turan, M., Çilli,A., Aşkın,R., Herken, H., Telcioğlu, M. ve Kucur, R. (1999). Cage Testi ile alkol kullanımı üzerine epidemiyolojik bir çalışma. *Klinik Psikiyatri*, 2:217-221.
- Brown RA, Monti PM, Myers MG ve ark. (1998) Depression among cocaine abusers in treatment: Relation to cocaine and alcohol use and treatment outcome. *Am J Psychiatry*, 155:220-5.
- Dodge R, Sindelar J, Sinha R (2005) The role of depression symptoms in predicting drug abstinence in outpatient substance abuse treatment. *J Subst Abuse Treat*, 28:189-96.
- Lindquist CU, Lindsay JS, White GD (1979) Assessment of assertiveness in drug abusers. *J Clin Psychol*, 135:676-9.
- Marlatt GA, Barrett K, Daley DC (1999) Relapse prevention. *American Psychiatric Press Textbook of Substance Abuse Treatment*, 2. Baskı, M Galanter , HD Kleber (ed). Washington DC. The Association, s.353-66.
- Mooney DK, Corcoran KJ (1989) The relationship between assertiveness, alcohol- related expectations, social assertion and drinking patterns among college students. *Addict Behav*, 14: 301-5.
- Reilly PM, Shopshire MS, Durazzo TC ve ark. (2002) Anger Management for Substance Abuse and Mental Health Clients: Participant Workbook. DHHS Pub. No. (SMA) 02-3662. Rockville, MD: Center for Substance Abuse Treatment, Substance Abuse and Mental Health Services Administration, s.124.
- Ross, H.E., Gavin, D.R. & Skinner, H. (1990). Diagnostic validity of the MAST and the Alcohol Dependence Scale in the assessment of DSM-III alcohol disorders. *Journal of Studies on Alcohol*, 51, 506-513.
- Sinha R (2007) The role of stress in addiction relapse. *Curr Psychiatry Rep*, 9:388-95.